

Polismyndighetens handläggningstid har varit oacceptabelt lång i två ärenden om bestridande av betalningsansvar för felparkeringsavgift

Beslutet i korthet: JO har granskat två ärenden vid Polismyndigheten om bestridande av betalningsansvar för felparkeringsavgift. Sakförhållandena i ärendena var okomplicerade och det fanns inget behov av kompletteringar eller ytterligare uppgifter. Handläggningstiden i det ena ärendet var över två år och i det andra ärendet nästan två år. Under stora delar av den tiden var ärendena liggande utan att någon arbetade med dem.

Ärendena handlades vid Polismyndighetens rättsenhet Syd. Utredningen visar att rättsenhet Syd har ett mycket stort antal ärenden som väntar på att avgöras och att handläggningstiden där i allmänhet är närmare två år. JO kritiserar Polismyndigheten för den långsamma och passiva handläggningen, som stått i strid med förvaltningslagens krav på hur ett ärende ska handläggas.

Polismyndigheten har gjort försök att komma till rätta med de oacceptabelt långa handläggningstiderna. Situationen med de långa handläggningstiderna är dock bekymmersam och JO uttalar att det framstår som angeläget att myndigheten även i fortsättningen utnyttjar rättsavdelningens samlade resurser för att så snart som möjligt uppnå godtagbara handläggningstider.

Anmälan

I en anmälan till JO förde AA fram klagomål mot Polismyndighetens handläggningstid i två ärenden om bestridande av betalningsansvar för felparkeringsavgift. Han uppgav att han bestridit betalningsansvar för felparkeringsavgifterna den 17 augusti 2017 respektive den 30 november 2017 och att ärendena inte hade avgjorts när han gjorde anmälan till JO den 27 maj 2019.

Utredning

Polismyndigheten (BB) yttrade sig efter att de befattningshavare som berörs av JO:s utredning fått möjlighet att lämna synpunkter. Polismyndigheten lämnade följande redogörelse för handläggningen av ärendena.

De båda ärendena avsåg bestridande av parkeringsanmärkningar hänförliga till ett och samma fordon vid två olika tillfällen i augusti och november 2017. [...]

Det första bestridandet inkom till myndigheten den 21 augusti 2017 ... och det andra den 19 december 2017 ... Efter kontroll av ägaruppgifterna för fordonet skickade myndigheten ett sms-meddelande till AA. i varje ärende. Där framgick att respektive ärende hade registrerats och att AA. skulle bli kontaktad vid behov av komplettering. I meddelandena angavs att handläggningstiden var cirka 11 månader.

Den 28 april 2019 skickade gruppchefen CC vid rättsavdelningen i polisregion Syd det första ärendet ... till en enhet vid rättsavdelningen i polisregion Väst tillsammans med cirka 1 000 ärenden avseende bestridande av parkeringsanmärkningar. Det andra ärendet ... lämnades över till samma enhet den 22 augusti 2019, i samband med JO:s remiss. Då [hade] det uppdragats att båda ärendena borde handläggas tillsammans.

Den 10 september 2019 beslutade Polismyndigheten att lämna båda bestridandena utan bifall.

Polismyndigheten redovisade följande uppgifter från befattningshavare vid myndigheten.

Uppgifter lämnade av CC

CC [gruppchef vid rättsavdelningen i polisregion Syd, JO:s anmärkning] har bl.a. uppgett följande.

I nuläget har gruppen vid rättsavdelningen i polisregion Syd cirka 9 300 ärenden i balans och närmare två års handläggningstid. Gruppen består för närvarande av fem tillsvidareanställda handläggare. Med anledning av den långa handläggningstiden har nio visstidsanställda rekryterats och rekrytering av en tillsvidareanställd pågår. Efter en genomgång av situationen har man kommit fram till att gruppen borde bestå av drygt nio handläggare för att kunna hantera den ärendemängd som kommer in. Rättsavdelningen i polisregion Syd har därför äskat medel i det pågående budgetarbetet för att kunna bemanna gruppen med fler tillsvidareanställda handläggare. Förutom personalförstärkande åtgärder så har rättsavdelningen i polisregion Syd även fått hjälp av rättsavdelningen i polisregion Väst med utredning och beslut i cirka 1 000 ärenden gällande bestridande av parkeringsanmärkning. Ett arbete pågår dessutom kontinuerligt i gruppen för att effektivisera handläggningen i varje enskilt ärende. Beträffande ärendebalansen kan följande framföras. Generellt görs prioriteringen efter datumordning. Undantag görs i vissa ärenden då det bedöms att beslut kan fattas direkt när ett bestridande kommer in utan att behöva göra vidare utredningsåtgärder. Exempelvis om en P-vakt angett fel registreringsnummer på anmärkningen. Då lämnas bifall tämligen omgående. Ärenden i vilka det kommit in en begäran om att ärendet ska avgöras i enlighet med 12 § förvaltningslagen ... prioriteras. Under våren 2019 har det börjat flera nya handläggare. Under deras upplärning så har de fått lära sig att fatta beslut i överträdelsepunkt efter överträdelsepunkt, vilket innebär att de hanterar en ärendegrupp i taget tills de lär sig nästa.

Uppgifter lämnade av DD

Tf. gruppchef DD, rättsavdelningen i polisregion Väst, har bl.a. uppgett följande.

DD blev kontaktad av CC i våras och tillfrågad om rättsavdelningen i polisregion Väst kunde hjälpa till. Det handlade om cirka 1 000 ärenden inom ramen för en övertidsinsats, som skulle handläggas fram till årsskiftet 2019/2020. Rättsavdelningen i polisregion Väst bestämde att man skulle avlasta rättsavdelningen i polisregion Syd genom att ta över handläggningen av dessa ärenden. Rättsavdelningen i polisregion Västs ärendebalans ligger på cirka 1 100 ärenden och har en handläggningstid på 2–4 månader. Ärendena handläggs i datumordning om det inte är ett självklart bifall. Då handläggs de ärendena direkt. [– – –]

Uppgifter från enheten för förvaltningsrätt

Chefen för enheten för förvaltningsrätt, EE, har bl.a. uppgett följande.

Sammanfattningsvis pågår ett intensivt arbete för att effektivisera handläggningen av ärenden rörande bestridande av parkeringsanmärkningar. Utvecklingen av ett nytt it-system har påbörjats, vilket bedöms leda till en snabbare och effektivare hantering av ärenden. Ett arbete med att framställa såväl en handbok för handläggarna som beslutsmallar för de vanligast förekommande bedömningarna har inletts. En annan åtgärd för att reducera handläggningstiden är kontinuerliga samverkansforum för handläggarna där verksamhetsnära problem och bedömningar diskuteras och likriktas. Det har genomförts personalförstärkningar. Rekryteringsförfarandena har dock varit ovanligt utdragna, vilket fått direkta verkningar på rättsavdelningens förmåga att minska handläggningstiderna.

Polismyndigheten redovisade följande bedömning.

Vad som är en godtagbar handläggningstid i ett ärende kan variera, exempelvis beroende på ärendets karaktär. Vid övervägande av handläggningstiderna i de nu aktuella ärendena kan beaktas att sakförhållandena var okomplicerade och i allt väsentligt desamma i båda ärendena. Det förelåg inte heller något behov av kompletteringar eller ytterligare uppgifter.

Av utredningen framgår att handläggningstiden var drygt två år i det första ärendet och strax under två år i det andra. Det tog över 1,5 år innan åtgärder vidtogs i syfte att påskynda handläggningen och det var först i ett mycket sent skede av handläggningen som sambandet mellan ärendena uppmärksammades.

Oavsett vad som har anförts om skälen står det enligt myndighetens uppfattning klart att handläggningstiderna för de båda ärendena inte har uppfyllt kravet på snabb handläggning, vilket förstås inte är tillfredsställande. Det framgår vidare av utredningen att beskeden till AA om den uppskattade handläggningstiden var alltför optimistiska. AA. fick inte heller underrättelser om att ärendena försenats väsentligt och anledningen till det, vilket också är en brist.

Det som kommit fram belyser vikten av att arbetet för att komma till rätta med den höga ärendebalansen och de utdragna handläggningstiderna fortsätter.

Rättslig reglering

Om en parkeringsanmärkning har meddelats för ett fordon, får fordonets ägare skriftligen anmäla till Polismyndigheten att han eller hon bestrider betalningsansvar för felparkeringsavgiften. När ett bestridande har anmälts ska Polismyndigheten verkställa den utredning som behövs och därefter meddela ett beslut med anledning av bestridandet. (Se 9 § lagen om felparkeringsavgift.) Felparkeringsavgiften ska betalas även om ägaren bestridit betalningsansvar, men den ska återbetalas om betalningsansvaret undanröjts genom ett beslut som har vunnit laga kraft (se 7 § och 15 § 1 lagen om felparkeringsavgift).

Ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts (se 9 § första stycket förvaltningslagen [2017:900], FL). En motsvarande bestämmelse fanns i 7 § förvaltningslagen (1986:223) som gällde till den 1 juli 2018. Om avgörandet i ett ärende som har inletts av en enskild part kommer att bli väsentligt försenat ska myndigheten underrätta parten om detta och redovisa anledningen till förseningen (11 § FL).

Bedömning

Polismyndigheten handlägger ärenden av många olika slag. Som JO tidigare uttalat är det en självklarhet att en prioritering måste göras mellan olika ärendeslag, liksom inom ärendeslagen. Det är också självklart att det tar en viss tid att handlägga ärenden på ett rättssäkert sätt och att en viss tidsåtgång måste accepteras. Det går inte att generellt uttala vad som är en godtagbar handläggningstid i ett ärende. Detta varierar beroende på bl.a. ärendets karaktär och behovet av kompletteringar och utredningsinsatser. Det är dock aldrig godtagbart med fullständig passivitet i ett ärende eller med oskäliga dröjsmål som inte har någon godtagbar förklaring. (Se JO 2014/15 s. 152, dnr 5529-2013).

Polismyndigheten har anfört att sakförhållandena i AA:s ärenden var okomplicerade och att det inte fanns behov av kompletteringar eller ytterligare uppgifter. Trots detta var handläggningstiden över två år i det ena ärendet och nästan två år i det andra ärendet. Under stora delar av den tiden var ärendena liggande utan att någon arbetade med dem. Det är naturligtvis oacceptabelt. Såväl de långa handläggningstiderna i sig som Polismyndighetens passivitet står i strid med förvaltningslagens krav att ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Vidare borde Polismyndigheten ha underrättat AA. om fördröjningen av handläggningen och anledningen till den. Polismyndigheten ska kritiseras för den långsamma och passiva handläggningen.

Det är angeläget att ett ärende om bestridande av betalningsansvar för en felparkeringsavgift handläggs i enlighet med förvaltningslagens skyndsamhetskrav bl.a. eftersom fordonets ägare är skyldig att betala avgiften även om han eller hon har bestridit betalningsansvar för den. Av Polismyndighetens yttrande framgår att rättsenhet Syd har ett mycket stort antal ärenden som väntar på att avgöras och att handläggningstiden i allmänhet är närmare två år. Det skiljer sig markant från rättsenhet Väst som har betydligt färre ärenden som väntar på att avgöras och en handläggningstid som i allmänhet är två–fyra månader. JO har under året fått flera klagomål om lång handläggningstid i ärenden om bestridande av betalningsansvar för felparkeringsavgift. Klagomålen har huvudsakligen avsett rättsenhet Syd.

Jag ser positivt på att Polismyndigheten har gjort försök att komma till rätta med de oacceptabelt långa handläggningstiderna. Situationen med de långa handläggningstiderna är dock bekymmersam. Jag utgår från att Polismyndigheten noga följer handläggningstiderna vid alla rättsenheter och gör det som behövs för att handläggningen ska ske i enlighet med förvaltningslagens skyndsamhetskrav. Det framstår som angeläget att Polismyndigheten även i fortsättningen utnyttjar rättsavdelningens samlade resurser för att så snart som möjligt uppnå godtagbara handläggningstider i ärenden om bestridande av betalningsansvar för felparkeringsavgift.

Ärendet avslutas.